

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Nurullah DÜZEN¹, Barzan BATUK²

Öz: Bu araştırmanın amacı, Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve bu ölçeğin psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesidir. Ölçek, çokkültürlü duygusal ifade, çokkültürlü tutumlar, çokkültürlü farklılıkları benimseme ve çokkültürlü empati farkındalığı olmak üzere dört farklı boyut ve toplamda 16 maddeden oluşmaktadır. Araştırma, 362 öğretmen adayını kapsayan bir çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda, altı uyum indeksinin tümünün kabul edilebilir aralıkta olduğu belirlenmiştir. DFA'da ölçek maddelerinin yük değerleri 0,40 ile 0,72 arasında değişmekte ve bu değerler faktör yükü için kabul edilebilir büyüklükte değerlendirilmektedir. Ölçeğin güvenilirliğini desteklemek için analiz edilen Cronbach Alpha ve McDonald Omega katsayıları dört boyutta da birbirine yakın olup, bu katsayılardan iki tanesi 0.70 eşik değerine yakın, diğerleri ise bu değer üzerinde bulunmaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeylerini ölçmede kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Çokkültürlü Empati, Çokkültürlülük, Okul Öncesi Öğretmen Adayları, Ölçek Uyarlama

Multicultural Empathy Scale for Pre-service Preschool Teachers: An Adaptation Study

Abstract: The purpose of this study is to adapt the Multicultural Empathy Scale for Pre-service Preschool Teachers into Turkish and to evaluate its psychometric properties. The scale consists of four dimensions: multicultural emotional expression, multicultural attitudes, embracing multicultural differences, and multicultural empathy awareness, with a total of 16 items. The research was conducted with a study group comprising 362 teacher candidates. The Confirmatory Factor Analysis (CFA) performed to assess the structural validity indicated that all six fit indices were within acceptable ranges. In the CFA, the load values of the scale items ranged between 0.40 and 0.72, which are considered acceptable magnitudes for factor loadings. To support the reliability of the scale, the Cronbach Alpha and McDonald Omega coefficients analyzed across the four dimensions were closely aligned, with two of these values being very close to the threshold of 0.70 and the others above it. These results demonstrate that the scale is a valid and reliable tool that can be used to measure the levels of multicultural empathy among pre-service preschool teachers.

Keywords: Multicultural Empathy, Multiculturalism, Preschool Pre-Service Teachers, Scale Adaptation

Geliş Tarihi: 19.04.2024

Kabul Tarihi: 06.10.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Siirt, Türkiye, e-posta: nurullah.duzen@siirt.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3616-2218>

² Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Siirt, Türkiye, e-posta barzan.batuk@siirt.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1393-2814>

Atf için/ To cite:

Düzen, N., & Batuk, B. (2025). Okul öncesi öğretmen adaylarına yönelik çokkültürlü empati ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Yaşadıkça Eğitim*, 39(1), 46–63. <https://doi.org/10.33308/26674874.2025391771>

Günümüz toplumlarında empati kavramı yaygın olarak kullanılmaktadır. Empati kavramı aile bireyleriyle olan iletişimde, iş hayatında, okul hayatında, arkadaşlıklar arasında ve psikolojik danışmanlarca kullanılan bir olgudur. Empati, birçok farklı disiplin tarafından incelendiği için aynı zamanda tanımlanması güç olan bir kavramdır. Carl Rogers empati kavramını tanımlarken kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak, olaylara ve durumlara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını, düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bunu karşısındakine iletmesi süreci olarak tanımlamaktadır. Rogers bu tanımıyla “empatiyi bir kimse ile var olma şekli olarak” belirtmiş ve empatinin bir durumdan çok bir süreç olduğunu vurgulamıştır (Rogers, 1983; White, 1997). Dolayısıyla empati, başkalarının duygularını ve psikolojik durumlarını kendininmiş gibi anlamak ve iletme olduğu söylenebilir (Hong, 2021). Bu bakımdan bireylerin kendilerini başkasının yerine koyarak karşısındakinin mevcut durumda hangi düşünceleri paylaştığını ve hangi duygu yoğunluğunda olduğunu anlaması kişisel saygıyı ve hoşgörüyü artırmaktadır (Akkaya, 2017).

Teknolojik, kültürel ve siyasal gelişmelerin hızlı olduğu bu dönemde ortaya çıkan önemli kavramlardan biri ise çokkültürlülüktür. Dünyada yaşanan hızlı ulaşım, teknolojik gelişmeler ve meydana gelen göçler sonucunda, toplumların kültürel farklılıklarının artmasına yol açmış, bu durum beraberinde çokkültürlülük kavramını getirmiştir (Bektaş, 2022; Convertino ve diğerleri, 2013). Dünyada uzun zamandır, Türkiye’de ise son zamanlarda önem kazanmaya başlayan çokkültürlülük kavramını APA (2002) [American Psychological Association] tarafından; “İrk, etnik yapı, dil, cinsel yönelim, cinsiyet, yaş, engelli olma, sosyal sınıf, dinsel yönelim ve diğer kültürel boyutları içeren” kavram olarak tanımlamaktadır. Dünyada yaşanan gelişmelerle beraber sosyal bilimlerden eğitim bilimlerine kadar birçok disiplin tarafından kullanılan kavram; birbirinden farklı olan kültürlerin bir arada bulunması/yaşaması olarak tanımlanmaktadır. Farklı dil, din, ırk, cinsel yönelim, cinsiyet, eğitim durumu, yaş, etnik yapı, sosyal sınıf, özel gereksinimli, sosyo-ekonomik durum ve çeşitli kültürel farklılıklar konusunda fark gözetmeden ve tüm farklılıklara eşit mesafede yaklaşarak onlara karşı saygılı, duyarlı ve demokratik teamüllere uygun bir şekilde yaklaşmayı ifade eden çok yönlü bir kavramdır (Banks, 2013; Demirdağ, 2020; Kaya & Aydın, 2014; Polat & Kılıç, 2013). Parekh (2002) göre ise çokkültürlülük, sadece kimlikler ve farklılıklarla sınırlı değildir; aynı zamanda bir grup insanın kendilerini ve dünyayı nasıl algıladıkları, bireysel ve toplumsal yaşamlarını nasıl düzenledikleri ile ilgili inançlar ve pratikleri de kapsadığını belirtmiştir. Toplumun çokkültürlülüğü ile ilgili tartışmalar incelendiğinde ise araştırmacıların (Banks, 2013; Gay, 2014; Kaya & Aydın, 2014; Ramsey, 2018) çoğunlukla APA (2002)’nin çokkültürlülüğü tanımlarken kullandığı bileşenlerden/temalardan en az ikisine sahip olunmasını bir toplumun çokkültürlü yapıda olması için yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Nitekim Parekh ile Banks ve Banks de içinde iki veya daha fazla kültürel topluluğu barındıran toplumların çokkültürlü toplum olduğunu ifade ederek bu yargıyı desteklemektedirler (Banks & Banks, 2019; Parekh, 2002).

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı İmparatorluğunun temelleri üzerinde kurulmuş, birbirinden farklı kültürel özelliklere sahip vatandaşlara sahip olan ve bulunduğu jeopolitik konumundan dolayı sürekli göç alan bir konumda bulunduğu için çokkültürlü bir toplum yapısı oluşmuştur (Kılınç ve diğerleri, 2018; Polat & Kılıç, 2013). Bu bakımdan Türkiye; din, dil, etnik yapı, cinsiyet, yaş, cinsel yönelim, engellilik ve toplumsal statü gibi kültürel açıdan da birçok farklılığı bünyesinde barındıran çokkültürlü bir ülke olduğu söylenebilir (Durşen Ünal, 2018). Çokkültürlü ülkelerde/toplumlarda artan kültürel çeşitlilikle beraber farklılıklara saygı duyma, başkalarının hayat tarzlarını kabullenme ve empati becerilerine sahip olmanın her geçen gün daha da önem kazandığı görülmektedir (Kaya & Aydın, 2014; Nguyen & Benet-Martínez, 2013). Birlikte yaşama kültürünü geliştirmek ve bir arada yaşamak için elzem olan bu becerilerin kazandırılmasında ise eğitimin rolü oldukça önemlidir. Çünkü çokkültürlü toplumlarda farklı düşünceye sahip, farklı inanca, kimliğe mensup, farklı dili konuşan, farklı engeli ve farklı sosyo-ekonomik düzeyde olan bireyler bir arada yaşamaktadır. Bu bireylerin birbirlerini anlayabilmeleri için insanların empati değerinin toplumda içselleştirilmiş olması önemlidir. Farklı kültürlerin bir arada değer görmesi ise ancak eğitimle mümkün olduğu söylenebilir (Aslan & Aybek, 2019; Banks & Banks, 2019).

Birbirinden farklı kültürel özellikleri olan bireylerin bir arada yaşaması eğitim kurumlarının farklı din, dil, kültür ve ırklardan gelen bireylerin bir araya geldiği yerlere dönüşmesini sağlamıştır. Bu durum aynı zamanda eğitim anlayışlarının da değişip gelişmesini beraberinde getirmiştir. Bunun sonucu olarak da eğitim

ortamlarına çoğulculuk, farklılıkların kabulü, çokkültürlülük ve çokkültürlü eğitim gibi kavramların girmesini sağlamıştır (Bekir & Bayraktar, 2018). Farklı kültürel özellikleri barından okullarda, farklı kültürel özelliklere sahip öğretmenlerle öğrenciler/çocuklar etkileşim içinde eğitime devam etmektedirler. Çeşitlilikten ve farklılıklardan dolayı eğitim ortamlarında birtakım problemler/olumsuzluklar ortaya çıkabilmektedir. Fakat önemli olan çeşitliliğin ve farklı kültürlerin dikkate alındığı bir eğitim anlayışının sürdürülmesidir. Bu noktada eğitimin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlere oldukça önemli görevler düşmektedir. Çünkü öğretmenler, eğitim programını uygulayan, sınıf ortamını organize edip yöneten ve değerlendirme işini yapan kişilerdir (Onur Sezer & Bağçeli Kahraman, 2017; Rengi & Polat, 2014).

Çokkültürlü toplumlarda farklılıkların sorun değil zenginlik olduğunu kabul etmeye ve anlamaya gereksinim olduğu bugünün koşullarında özellikle pek çok tutum, davranış ve düşüncenin temellerinin atıldığı okul öncesi dönemde çocuklara kendilerinden farklı olan kültürlere karşı olumlu bir bakış açısı ve farkındalık kazandırılması son derece önemlidir (Acar & Çetin, 2017; Bekir & Bayraktar, 2018). Okul öncesi dönemden itibaren çocuklar farklı kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklere sahip bireylerle birlikte eğitim görmesi ve bu farklılıkları dikkate alınarak hazırlanan eğitim programları aracılığıyla farklı özellikteki bireylerle bir arada yaşamayı öğrenmesi, empati kurarak farklılıklara saygı göstermesi, çocuklarda sosyal kabulü kolaylaştıracağı söylenebilir. Dolayısıyla küreselleşen dünya ve toplum düzeninde çocukların nitelikli ve etkili birer birey olarak yetişmeleri ancak çokkültürlü eğitim ortamlarında verimli bir eğitim almaları ile mümkündür (Banks & Banks, 2019; Gay, 1994). Farkındalığı, empati yapmayı ve farklı bakış açılarını okullarda okul öncesinden itibaren çocuklara kazandıracak en önemli kişi ise öğretmenlerdir (Kervan, 2017; Rengi & Polat, 2014). Fakat yapılan araştırmalar göstermiştir ki; öğretmenlerin üniversite yıllarında aldıkları derslerin yeterli olmadığını, bu derslerin öğretmenlerin sahada karşılaştıkları durumları çözmede tek başına yeterli olmadığı, bu nedenle de öğretmenlerin desteğe ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir (Bartelo, 2014; Durşen Ünal, 2018; Lin ve diğerleri, 2008; Portera, 2008; Silva, 2022). Bu bakımdan öğretmenlerin yetiştirilmesinde sorumlu olan kurumların bu sorumluluk bilinciyle hareket ederek öğretmen adaylarına çokkültürlülüğe /farklılıklara/çeşitliliğe ilişkin bilgi ve becerilerin kazandırılması bağlamında önemli görevler düşmektedir (Cırık, 2008). Çünkü farklı kültürlerle ilgili bilgi sahibi olmayan ya da empati yeteneğine sahip olmayan öğretmenlerin çokkültürlü bir eğitimi uygulaması pek mümkün görülmemektedir. Bu nedenle, özellikle okul öncesi çocuklarının sözel ifadelerden ziyade eylemlerle daha fazla etkilendikleri göz önünde bulundurulduğunda, okul öncesi öğretmenlerinin davranışlarına ekstra dikkat göstermeleri gerekmektedir (Bulut & Sarıçam, 2016). Çünkü öğretmenler, sınıftaki atmosferi şekillendiren ve kişisel tutumlarıyla çocuklara örnek olan, öğrenme sürecinde etkili rehberlerdir (Banks, 2013).

Çokkültürlü bir toplumda çokkültürlü eğitimin gerekliliği, özellikle öğretmen eğitimi bağlamında, dil ve kültürel farklılıklar, sosyo-ekonomik statü veya diğer toplumsal konulardan bağımsız olarak "herkes için eğitim" ilkesine dayanan çokkültürlü eğitim yaklaşımı çerçevesinde güçlü bir şekilde temellendirilebilir (Banks, 2004). Bu yaklaşım, eğitimin tüm bireyler için eşit erişim ve fırsatlar sunmasını zorunlu kılmakta olup, öğretmenlerin kültürel çeşitlilikleri dikkate alan pedagojik stratejiler geliştirmelerini elzem kılmaktadır. Dolayısıyla, çokkültürlü eğitim, eğitimde adalet ve kapsayıcılığı sağlama amacına yönelik merkezi bir rol üstlenmeli ve öğretmenlerin farklı kültürel özelliklere sahip öğrencilere yönelik etkili öğretim yöntemleri geliştirmelerini sağlayacak bilgi ve becerilerle donatılmalarını hedeflemelidir. Banks'ın (2013) çokkültürlü eğitim anlayışı, çeşitli kültürel perspektiflerin, dillerin ve deneyimlerin entegrasyonunu içeren kapsamlı bir yaklaşımı ifade eder. Bu anlayış, eğitim sürecinin kültürel çeşitliliği etkili bir şekilde kapsamını sağlamak üzere beş temel boyut üzerine inşa edilmiştir. Bu boyutlar, eğitim içeriğinin ve süreçlerinin kültürel çeşitliliği nasıl bütüncül bir şekilde entegre edebileceğini belirler. İçerik entegrasyonu, eğitim materyallerinin ve etkinliklerinin kültürel çeşitliliği yansıtacak şekilde tasarlanmasını öngörür ve öğrencilerin bilgiyi kültürel bağlamlarda anlamalarını sağlar. Bilgi inşa süreci, öğrencilerin bilgiyi kültürel değerlerle bağdaştırarak öğrenmelerini teşvik eder ve eğitim süreçlerinin kültürel çeşitlilikle uyumlu hale getirilmesini vurgular. Eşitlikçi pedagoji, pedagojik yaklaşımların tüm kültürel gruplara eşit şekilde uygulanmasını ve kültürel özelliklere göre farklılaştırılmasını sağlar. Önyargının azaltılması, öğrenciler arasında olumlu ilişkilerin gelişimini destekler ve önyargıların, ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını hedefler, bu da kapsayıcı ve adil bir öğrenme ortamı oluşturur. Son boyutu oluşturan Güçlendirici okul kültürü ve sosyal yapı ise okul

yönetiminin öğretmenlere çokkültürlü eğitimi etkili bir şekilde uygulamaları için güven verici bir ortam sağlamasını ve eğitimdeki engelleri ortadan kaldırarak öğretmenlerin etkinliğini artırmasını vurgular. Bu beş boyut, çokkültürlü eğitimin temel ilkelerini belirleyerek eğitim süreçlerinin kültürel çeşitliliği kapsamlı bir şekilde ele almasını ve öğretmen adaylarının çokkültürlü empati becerilerini geliştirmelerini destekler. Bu bağlamda, Türkiye gibi çokkültürlü bir ülkede, öğretmen adaylarına ülkenin kültürel çeşitliliğini yansıtacak bir eğitim sunulması ve onların bu gerçekliğe uygun şekilde yetiştirilmesi, eğitim sisteminin kalitesi ve başarısı açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu sürecin etkinliğini artırmak için ise benzer kültürel özelliklere sahip ülkelerden elde edilen örneklerin yanı sıra, alan yazındaki yaklaşımlar ve araştırmalardan yararlanılabilir.

Dünyada ve ülkemizde çokkültürlü çocukların sayısı hızla arttığından, eğitim alanında onlarla etkin ve uygun iletişim kurabilme becerisine ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak, öğretmenler çokkültürlü çocuklara yönelik eğitimde zorluklarla karşılaşmaktadırlar (Ruales ve diğerleri, 2020). Bu durumda, öğretmenlerin farklı ve çeşitli kültürlere uygun ve hassas bir şekilde eğitim verebilmeleri, esas olarak kendi büyüdükleri kültürlerle ve öğretmenlik eğitimi sırasında kazandıkları bilgi, yetenek ve materyallerle yakından ilgilidir (Ortloff, 2011). Genel olarak, öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik bilgi, anlayış ve düşüncelerinin büyük oranda öğretmen yetiştirme sürecinde şekillendiği söylenebilir. Öğretmenlik eğitimi sırasında kazanılan bilgilerin ve anlayışların, öğretmen adaylarının çokkültürlülük ve çokkültürlü eğitime dair algılarını şekillendirmede önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Fakat yapılan alanyazın taraması sonucunda konuyla ilgili eğitim-öğretimin diğer kademelerinde öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik olarak geliştirilen ve uyarlanan ölçeklere rastlanırken (Akçaoğlu & Arsel, 2018; Başbay ve Kağnıcı, 2011; Başarı, 2012; Yazıcı ve diğerleri, 2009); okul öncesi/erken çocukluk bağlamında öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik geliştirilen veya uyarlanan herhangi bir ölçeğe rastlanılmamıştır. Bu çalışmada alandaki bu eksiklikten hareket ederek, Choi (2022) tarafından İngilizce olarak geliştirilen ve erken çocukluk/okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeylerini ölçmek üzere tasarlanan Çokkültürlü Empati Ölçeği'nin (ÇEÖ) Türkçeye ve Türkiye kültürüne uyarlanması çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Türkiye gibi çokkültürlü bir ülkede, farklı anadili (Kürtçe ve Arapça) ve kültürel özelliklere sahip olan çocukların eğitiminde yararlanılabilecek olan bu ölçek, çokkültürlü eğitimin Türkiye bağlamında nasıl uygulanabileceğine dair önemli bir katkı sunacaktır. Ayrıca, bu ölçek aracılığıyla öğretmenlerin empati düzeylerinin ölçülmesi, çokkültürlülük konusundaki farkındalıklarının artırılmasına yönelik de önemli bir katkı sağlayacaktır.

Yöntem

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeyi ile ilgili belirgin duygularını ölçmeyi hedefleyen "The Multicultural Empathy Scale for Pre-Service Early Childhood Teacher" Ölçeğinin Türkçe 'ye ve Türkiye kültürüne uyarlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik düzeyleri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın verileri, 2022-2023 akademik yılında elde edilmiştir. Veriler toplanmadan önce, ölçeği geliştiren araştırmacıdan ölçek uyarlama izni alındıktan sonra üniversite etik kurulundan gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubu üniversitelerin okul öncesi bölümünde okuyan 362 okul öncesi aday öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmaya gönüllü olarak katılan aday öğretmenlerden Google forms aracılığıyla toplanmıştır. Online ortamda toplanan verilerde kayıp veya eksik veri olmadığından katılımcıların cevaplarının tümü araştırmaya dahil edilmiştir. Faktör analizi yapılırken, genel bir kural olarak, her madde için örneklem büyüklüğünün madde sayısının 5 ila 10 katı olması gerektiği kabul edilmektedir (Bryman & Cramer, 2002). Bundan dolayı ölçek madde sayısının 16 olmasından dolayı 362 katılımcıya ulaşıldığında veri girişi durdurularak analizler yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca, Comrey ve Lee (1992) tarafından örneklem büyüklükleri çeşitli sınıflara ayrılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre; "50 örneklem çok az, 100 örneklem az, 200 örneklem uygun, 300 örneklem iyi, 500 örneklem çok iyi ve 1000 örneklem mükemmel olarak değerlendirilmiştir." Araştırmanın örneklem büyüklüğü, madde sayısının 10 katından fazla olan 160 kişiden büyük bir örneklem sayısına ulaşmıştır. Ayrıca, Comrey ve Lee tarafından "iyi" olarak

tanımlanan 300 kişilik örneklem sayısını da aşmıştır. Bu bağlamda, araştırma için kullanılan 362 kişilik örneklem büyüklüğünün analiz için yeterli olduğu ve örneklem büyüklüğünün "iyi" ile "çok iyi" arasında bir değerlendirme aldığı söylenebilir. İki kaynağın da belirttiği üzere örneklem sayısının uygun olduğu düşünülmektedir. Ölçme aracının daha kapsamlı bir örneklem grubunu temsil etmesi için ise, çalışma grubu belirlenirken katılımcıların çeşitliliğinin yüksek düzeyde olmasına dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda, ülkenin çeşitli bölgelerinde bulunan farklı üniversitelerin farklı sınıf düzeyine kayıtlı okul öncesi öğretmen adaylarının çalışmaya dahil edilmesi sağlanmıştır. Araştırmaya katılım gösteren öğretmen adaylarının 240'ı (%66,3) kadın, 122'si (33,7) ise erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların 92'si (%25,4) 1. sınıfta, 105'i (%29) 2. sınıfta, 70'i (%19,3) 3. sınıfta ve 95'i (%26,2) ise 4. Sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

"The Multicultural Empathy Scale for Pre-Service Early Childhood Teacher (Okul Öncesi Öğretmen Adayları İçin Çokkültürlü Empati Ölçeği)" Choi (2022) tarafından okul öncesi aday öğretmenlerinin çokkültürlü empati düzeylerini çeşitli duygular açısından ölçmek için geliştirilen bir ölçme aracıdır. Okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeylerini ölçmek amacıyla 5'li likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılmaktadır. Bu sistemde, 5 puan 'Kesinlikle Katılıyorum', 4 puan 'Katılıyorum', 3 puan 'Kısmen Katılıyorum', 2 puan 'Katılmıyorum' ve 1 puan ise 'Kesinlikle Katılmıyorum' şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmacı Choi (2022), ölçeğin orijinal yapısını ortaya koymak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirmiştir. Bu analiz sonucunda, ölçeğin dört farklı alt boyuttan oluştuğu saptanmış ve bu boyutlardaki her bir madde için ortalamalar hesaplanarak ölçek puanları belirlenmiştir. Bu alt boyutlar sırasıyla; "Çokkültürlü Duygusal İfade", "Çokkültürlü Tutum", "Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek" ve "Çokkültürlü Empati Farkındalığı" şeklinde olduğu görülmektedir.

Çokkültürlü Duygusal İfade

Bu alt boyut beş madde içermektedir. Alt boyutun örnek maddeleri şu şekildedir: "İnsanların çokkültürlülük hakkında ötekileştirici yorumlar yapması beni rahatsız eder.", "Çokkültürlü çocuklara yönelik yapılan ayrımcılığı görmek beni üzer" veya "Çokkültürlü bir çocuğa haksızlık edildiğinde sinirlenirim." Bu alt boyutta öğretmen adayları, çokkültürlü çocukların karşılaştıkları olumsuz durumları kendi duygusal ifadeleri açısından değerlendirmektedir. Alt boyutun orijinalinde Cronbach Alfa değeri,88'dir

Çokkültürlü Tutum

Bu alt boyut dört madde içermektedir. Alt boyutun örnek maddeleri şu şekildedir: "Çokkültürlü çocukların duygularını anlayabilirim." veya "Çocukların çokkültürlü olması beni rahatsız etmez." Bu alt boyutta öğretmen adayları, çokkültürlü çocuklara yönelik kendi tutumlarını empatik açıdan değerlendirirler. Alt boyutun orijinalinde Cronbach Alfa değeri,85'tir.

Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek

Bu alt boyut dört madde içermektedir. İşte alt boyutun bazı örnek maddeleri şu şekildedir: "Çokkültürlü çocukların Anadolu kültürüne alışkın olmadığını bilirim." veya "Çokkültürlü çocukların gelenek ve göreneklerinin farkındayım" Bu alt boyutta öğretmen adayları çokkültürlü çocukların sahip oldukları gelenek, görenek, kültür gibi farklılıkları kendilerinin ne düzeyde benimsediklerini değerlendirirler. Alt boyutun orijinalinde Cronbach Alfa değeri,80'dir.

Çokkültürlü Empati Farkındalığı

Bu alt boyut üç madde içermektedir. Alt boyutun bazı örnek maddeleri şu şekildedir: "Toplumun çokkültürlülüğe karşı ayrımcı yaklaşımlarının farkındayım." veya "İçinde yaşadığımız toplumda çokkültürlülüğe karşı zaman zaman ayrımcılık yapılır". Bu alt boyutta öğretmen adayları, çokkültürlü çocukların toplumda yaşadıkları ayrımcılık, önyargı gibi sorunlara yönelik kendi farkındalıklarını değerlendirirler. Alt boyutun orijinalinde Cronbach Alfa değeri,79'dur.

İşlem Basamakları

Ölçek, Türkçe 'ye ve Türkiye kültürüne uyarlanırken bir dizi aşamadan geçmiştir. Bu aşamalar Şekil 1'de gösterilmiştir:

Şekil 1. Ölçeğin uyarlanma süreci

Şekil 1'de görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmen adayları için geliştirilen çokkültürlü empati ölçeğinin Türkiye kültürüne uyarlanma süreci başlamadan önce, ölçeği (1) geliştiren araştırmacı Jihye Choi ile e-posta yoluyla iletişime geçilmiştir. Bu iletişimde, uyulması gereken etik kurallar ve referans gösterme şartları dikkate alınarak gerekli izinler temin edilmiştir. (2) Bu ölçek, orijinal olarak İngilizce yazılmış olup hem İngilizce hem de Türkçe diline hâkim dört okul öncesi eğitim uzmanı tarafından tercüme edilmiştir. (3) Araştırmacılar, çevirileri değerlendirmek üzere bir toplantı düzenlemişlerdir. Bu toplantıda, uzmanların tercüme ettiği ölçek maddeleri tek tek incelenmiş, karşılaştırılmış ve değerlendirilmiştir. Bu süreç sonucunda, Türkiye kültürüne en uygun şekilde adapte edilebilecek maddeler belirlenmiş ve seçilmiştir. Bu maddeler içinde Çokkültürlü Tutum boyutunda yer alan "I can understand what a multicultural toddler feels like in Korea." ile Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek boyutundaki "We know that multicultural children are not accustomed to Korean." ifadeleri araştırmacılar tarafından görüşülmüş ve tartışılmıştır. Çünkü yapılan tercüme 2'si Kore yerine "Türkiye" ve Korece yerine "Türk kültürü" olarak çeviriyi tamamlarken geriye kalanlar ise "ülkemizde" ve "dilimiz" kelimelerini kullanmayı tercih etmiştir. Araştırmacılar bu çalışmanın sadece bir çeviri değil aynı zamanda bir kültürel uyarlanma olduğunu belirterek "Türkiye" ve "Türkçe" ibarelerinin bulunmasının katılımcıların çokkültürlülük açısından verecekleri yanıtların hem daha objektif olması hem de maddelerin anlaşılabilirliği açısından daha etkili olacağını vurgulamıştır. (4) İki İngiliz Dili Eğitimi uzmanı, ölçek maddelerini Türkçe 'den İngilizce 'ye tekrar çevirmiş ve (5) bu çevirinin orijinal ölçekle olan uyumluluğu incelenmiştir. Kimi araştırmacılar geri çeviri uygulaması yapılırken başlangıçta tercüme sürecinde olmayan bağımsız iki tercüman tarafından yürütülmesini uygun görmüştür (Coster & Mancini, 2015; Erkut, 2010; Jesus & Valente, 2016). Bundan dolayı iki İngiliz Dili Eğitimi uzmanından geri çeviri için yardım alınmış ve tercüme arasındaki farka bakılmıştır. Benzeştirme yönteminden faydalanılarak hedef dilde karşılığı deyim olan ifadelerin iki dildeki anlamsal karşılığı dikkate alınmıştır. Örneğin "I know that

communication with multicultural children may not be smooth.” maddesinde yer alan “smooth” için “düzgün” yerine “sorunsuz” kelimesi kullanılmıştır. (6) Daha sonra, çevirinin uygunluğu ve anlaşılabilirliği üzerine yedi öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Bu uzmanlar, Türkçe ve İngilizceyi ileri düzeyde kullanabilen ve Amerika, İngiltere, Türkiye’de erken çocukluk eğitimi konusunda geniş deneyime sahip kişilerdir. (7) Bazı araştırmacılar tercümedeki yetersiz ve uyarlanan kültürde karşılığı olmayan ifadeleri tespit etmek için uzman geri bildirimlerinin önem arz ettiğini savunmaktadır (Jesus & Valente, 2016). Uzmanların ilgili tercümeyle anlamsal, deyimsel, hedef gruba uygunluk ve kavramsal eşdeğerlilik açısından değerlendirmeleri beklenmektedir (Borsa ve diğerleri, 2012). Bunun için uzmanlardan ölçeğin orijinal dildeki maddeleri ile Türkçe tercümesinin bulunduğu bir tabloyu değerlendirmeleri istenmiştir. Tabloda yer alan maddeleri değerlendirmek için uzmanların her bir ifadenin karşısında yer alan “uygun değil (1)”, “ifadenin uygun şekle getirilmesi gerekir (2)”, “uygun, ancak küçük değişiklik gerekir (3)” ya da “çok uygun (4)” yanıtlarından birini seçmesi istenmektedir. Kapsam Geçerlilik İndeksinin hesaplandığı bu adımda uzmanların her bir ifade için verdiği yanıtların en az 3 ve üzeri skorlar alması önemsenmektedir (Esin, 2014). Bundan dolayı bu adımda 7 uzmanın verdiği yanıtların ortalamasının her bir ifade için en az 21 puan olması gerekmektedir. Ayrıca ifadelere yorumlar/düzeltilmeler yapabilmeleri için her bir satırın altına ekstra boşluk bırakılmıştır. Böylece nicel değerlendirmenin yanı sıra doğrudan ifade üzerinde değişiklik yapma veya not yazma fırsatı verilmiştir. Uzmanlardan gelen geri bildirimler doğrultusunda, bazı maddeler üzerinde gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Düşük puan alan ve üzerinde düzeltme yapılan 4 maddeye ait aşağıdaki Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Tercümesine ait Uzman Görüşleri ve İfadelerine Verilen Puanlar

Türkçe Tercüme	7 Uzman Görüşünden Alınan Puanlar								Verilen Dönütler
	1	2	3	4	5	6	7	Toplam	
İnsanların çok kültürlülük hakkında ayrımcı yorumlar yapması beni rahatsız eder.	2	2	3	2	2	1	3	15	“Ayrımcı” kelimesi yerine “ötekileştirici” yazılmalıdır.
Çok kültürlü çocuklara yönelik yapılan ayrımcılığın görmek beni üzer.	4	4	4	4	4	4	4	28	-
Çok kültürlü bir çocuğa haksızlık edildiğinde sinirlenirim.	4	4	3	4	4	4	4	27	-
Çok kültürlü çocukların kültürel geçmişleri hakkında sohbet ederim.	4	4	3	4	4	4	3	26	-
Çok kültürlü çocuklara yönelik yapılan ayrımcılık beni kaygılandırır .	3	3	2	3	3	2	3	19	“Kaygılandırır” yerine “Endişelendirir” yazılmalıdır.
Çok kültürlü çocukların duygularını anlayabilirim.	3	4	3	4	4	4	4	26	-
Çok kültürlü bir çocuğun bakış açısıyla düşünebilirim.	4	4	3	4	4	4	3	26	-
Çok kültürlü bir çocuğun Türkiye’de neler hissettiğini anlayabilirim.	3	2	2	2	3	2	3	17	“neler” yerine “nasıl” yazılmalıdır.
Çocukların çok kültürlü olması beni rahatsız etmez.	4	4	4	4	4	4	4	28	-
Çok kültürlü çocukların Türk kültürüne aşına olmadığını bilirim.	2	2	2	3	2	3	1	15	“Aşına” yerine “alışkın” yazılmalıdır.
Çok kültürlü çocuklarla iletişimin kolay olmayacağını farkındayım.	3	3	3	4	3	3	4	23	-
Çok kültürlü çocukların kültür ve geleneklerine saygı gösteririm.	4	3	4	4	4	4	3	26	-
Çok kültürlü çocukların gelenek ve göreneklerinin farkındayım.	3	3	3	4	3	4	3	23	-
Toplumun çok kültürlülüğe karşı ayrımcı yaklaşımlarının farkındayım.	3	3	3	4	3	4	4	22	-
Medya yayın organları çok kültürlülüğe karşı önyargıyı beslediğinin farkındayım.	3	4	4	4	4	4	3	26	-
İçinde yaşadığımız toplumda çok kültürlülüğe karşı zaman zaman ayrımcılık yapılır.	4	4	3	4	3	4	4	26	-

(8) Bu ölçme aracı, okul öncesi öğretmen adayları tarafından kullanılacağı için, maddelerin öğretmen adayları tarafından ne kadar anlaşılır olduğunu belirlemek amacıyla 17 okul öncesi öğretmen adayına pilot uygulama yapılmış ve ölçek maddelerinin anlaşılabilirliği konusunda görüşleri ve ölçek yanıtları toplanmıştır. Pilot uygulamadan elde edilen verilerin iç tutarlılık katsayısı ve madde toplam korelasyon katsayıları analiz edilmiştir. Madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ve üstü (Seçer, 2015) ve iç tutarlılık katsayısının da .70 ve üzeri (Nunnally & Bernstein, 1994) bir değer alması bazı araştırmacılarca savunulmaktadır. Ancak Wim ve diğerleri (2008) iç tutarlılık katsayısı için 0.60-0.80 aralığını da kabul edilebilir bir değer olduğunu varsaymaktadır. Bu pilot uygulamaya katılan öğretmen adaylarının Türkçe ölçek uygulamasına ait istatistikleri, pilot uygulama ve ölçek uyarlama sürecinde elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin karşılaştırması Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Pilot Uygulamaya Ait İstatistikler

Boyutlar	Madde	Ort.	S.s.	Madde Toplam Korelasyonu	Pilot Uygulama CR Alpha Değeri	Ölçek Uyarlama CR Alpha Değeri
Çokkültürlü Duygusal İfade	M1	4,65	,785	,639	0.76	0.79
	M2	4,71	,771	,553		
	M3	4,58	,507	,304		
	M4	4,23	,970	,690		
	M5	4,64	,606	,598		
Çokkültürlü Tutum	M6	4,23	1,091	,811	0.88	0.82
	M7	4,18	,882	,818		
	M8	4,35	,701	,746		
	M9	4,58	,507	,625		
Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek	M10	3,71	1,212	,327	0.68	0.69
	M11	3,88	1,166	,565		
	M12	4,58	,507	,594		
Çokkültürlü Empati Farkındalığı	M13	4,35	,606	,660	0.55	0.79
	M14	4,41	,507	,713		
	M15	4,12	,992	,448		
	M16	4,29	,919	,681		

(9) Katılımcılardan alınan görüşler göz önünde bulundurularak ölçek son halini almıştır. (10) Form online ortama aktarılarak çeşitli üniversitelerde eğitim gören okul öncesi öğretmen adaylarına uygulanmıştır. (11) Katılımcılardan elde edilen veriler elektronik ortamda düzenlenerek SPSS paket programına aktarılmıştır. (12) Ölçek maddeleri üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik analizi için Cronbach Alpha yanında McDonald Omega (ω) katsayısı da kullanılarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği, çeşitli analizler kullanılarak değerlendirilmiştir. Geçerlilik testleri kapsamında, öncelikle madde puanları ile ölçeğin alt boyutlarından alınan toplam puanlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Ölçeğin dört boyutlu yapısını doğrulamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda elde edilen faktör yükleri ve uyum iyiliği indeksleri değerlendirilmiş, her bir madde ile ilgili faktör yükleri arasındaki ilişkinin kabul edilebilir düzeyde olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla, paralel veya eşdeğer ölçümler için geçerli olan Cronbach Alpha katsayısı ve konjenerik ölçümler için daha uygun olan McDonald Omega (ω) katsayısı kullanılarak ayrı ayrı hesaplamalar yapılmıştır. Bu iki katsayının sonuçları dikkate alınarak ölçeğin güvenilirliği analiz edilmiştir.

Bulgular

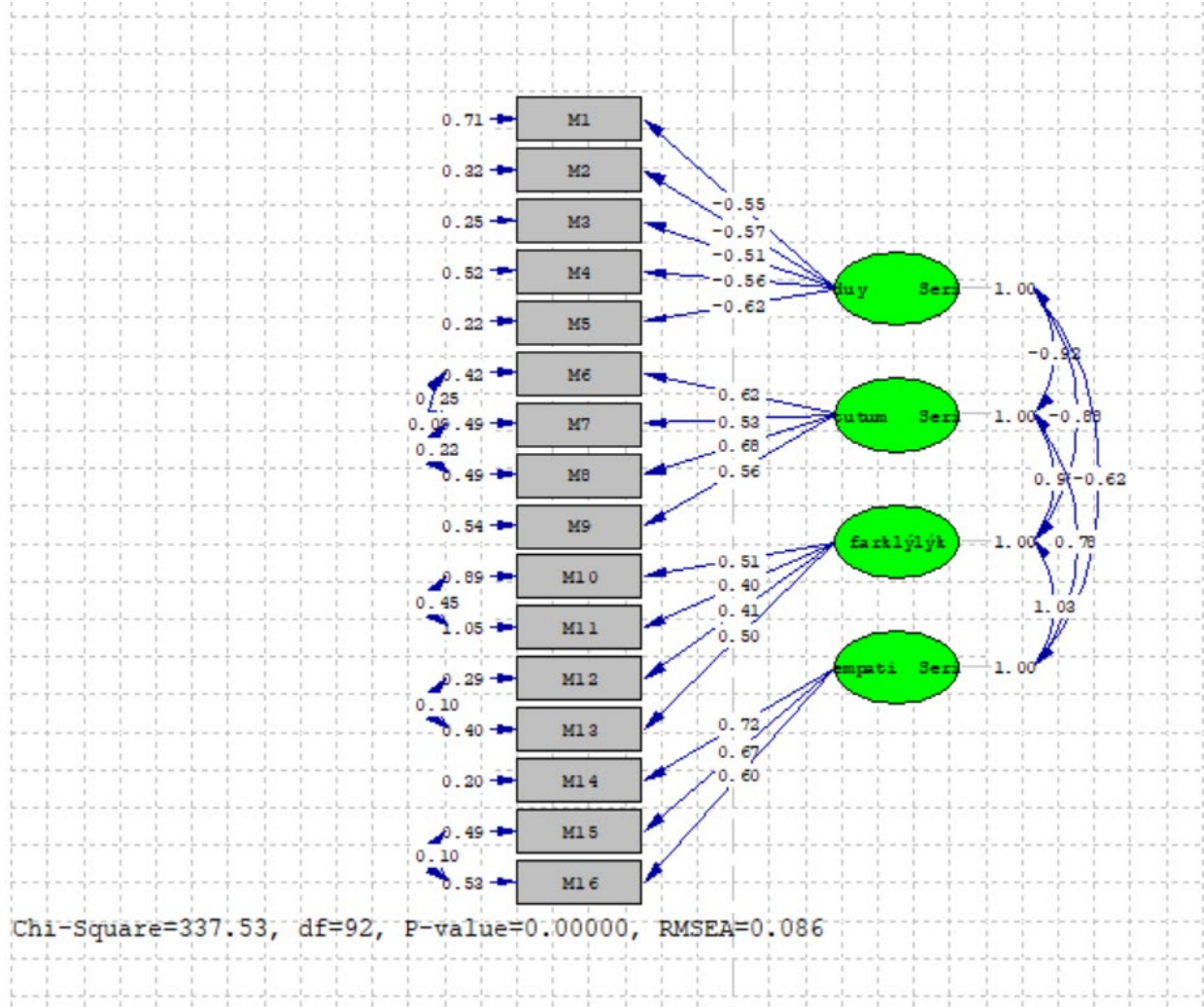
Bu araştırmada, uyarlanan ölçeğin geçerliliğini saptamak amacıyla yapılan ilk analizlerden biri, madde puanları ile ölçeğin alt boyutlarından elde edilen toplam puan arasındaki ilişkiyi Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile ölçmektir. İlgili sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Madde Puanı–Toplam Puan Korelasyonu

Boyut	Madde	Korelasyon Değeri
Çokkültürlü Duygusal İfade	1	0,72
	2	0,78
	3	0,75
	4	0,69
	5	0,80
Çokkültürlü Tutum	6	0,84
	7	0,87
	8	0,84
	9	0,70
Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek	10	0,78
	11	0,79
	12	0,58
Çokkültürlü Empati Farkındalığı	13	0,72
	14	0,85
	15	0,85
	16	0,60

Tablo 3 incelendiğinde korelasyon katsayılarının “Çokkültürlü Duygusal İfade” alt boyutu için 0,80 ile 0,69 arasında; “Çokkültürlü Tutum” alt boyutu için 0,87 ile 0,70 arasında; “Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek” alt boyutu için 0,79 ile 0,58 arasında; “Çokkültürlü Empati Farkındalığı” alt boyutundaki katsayılar 0,85 ile 0,60 arasında değiştiği belirlenmiştir. Elde edilen katsayıların pratik anlamda değerlendirilmesi sonucunda, 0,30 değerinin altında hiçbir madde bulunmamakta ve tüm maddelerin 0,40 değerinin üzerinde olması, yani mükemmel bir şekilde ayırt edici özellik gösterdiği (Crocker & Algina, 1986) tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmen Adayları için geliştirilen Çokkültürlü Empati Ölçeğinin yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla, bireylerin maddelere verdiği yanıtların ardındaki örtük değişkeni belirlemek için korelasyon matrisine dayanarak Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemi kullanılmıştır (Crocker & Algina, 1986). DFA, sosyal bilimlerde yapısal geçerlilik sağlamak için tercih edilen önemli bir yöntemdir (Brown, 2015). Choi (2022) tarafından geliştirilen ölçeğin asıl yapısını temel alarak, dört boyutlu bir yapı doğrulaması gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. DFA uygulaması için LISREL 8.80 yazılım paketi kullanılmıştır. DFA işlemine başlamadan önce, faktör analizi için gerekli olan normallik, doğrusallık (çok değişkenli normallik) ve uç değer varsayımları kontrol edilmiştir (Büyüköztürk, 2002). Ayrıca, faktör analizi yapabilmek için literatürde önerilen minimum 200 örneklem büyüklüğüne (Kline, 2011) ulaşılmıştır. DFA sonrasında elde edilen faktör yükleri ve uyum iyiliği indeksleri değerlendirilmiştir. Faktör yük değerleri, her bir maddenin ilgili faktörle olan ilişkisini gösterir ve bu değerlerin 0,32 veya daha yüksek olması beklenir (Tabachnick ve diğerleri, 2013). Analiz sonucu Çokkültürlü Duygusal İfade alt boyutunda elde edilen faktör yük değerleri 0,62 ile 0,51; Çokkültürlü Tutum alt boyutunda elde edilen faktör yük değerleri 0,68 ile 0,53; Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek alt boyutunda elde edilen faktör yük değerleri 0,40 ile 0,51; Çokkültürlü Empati Farkındalığı alt boyutundaki faktör yükleri 0,72 ile 0,60 aralığında yer almaktadır. Tüm maddeler için elde edilen bu faktör yük değerleri kabul edilir büyüklükte bulunmuş ve ilgili Path Diyagramı Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Path diyagramı

Uyum iyiliği indeksleri, kabul edilebilir ve mükemmel uyum değerlerine göre analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Uyum İyilik İndeksleri

Uyum İndeksi	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Ölçme Modelinin Sonuçları
SRMR	$.00 \leq SRMR \leq .05$	$.05 \leq SRMR \leq .10$	0,06
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,09
CFI	$0,95 \leq CFI \leq 1,00$	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$	0,92
NNFI (TLI)	$0,95 \leq TLI (NNFI) \leq 1,00$	$0,90 \leq TLI (NNFI) \leq 0,95$	0,90
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,90
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,90

Tablo 4 incelendiğinde; SRMR (Browne & Cudeck, 1993) ve RMSEA, CFI, NNFI (Brown, 2006; Tabachnick ve diğerleri, 2013), NFI ve GFI (Hooper ve diğerleri, 2008) değerlerinin kabul edilebilir uyum aralığında olduğu görülmektedir (SRMR=0.06, RMSEA=0.09, CFI=0.92, NNFI=0.90, NFI=0.90, GFI=0.90). Diğer bir ifade ile doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen indeks değerleri dört boyutlu yapıyı doğrulamaktadır.

Cronbach Alpha katsayısı, paralel veya eşdeğer ölçümler (faktör yükleri eşit olan ölçümler) için güvenilir sonuçlar sağlarken, McDonald Omega katsayısı, konjenerik ölçümler (faktör yükleri farklılaşan ölçümler) için daha uygun sonuçlar vermektedir (Lucke, 2005; Yurdugül, 2006). Bu sebeple güvenilirlik analizinde, Cronbach Alpha'nın yanı sıra faktör yük değerleri ve özgül varyansları dikkate alınarak McDonald

Omega (ω) katsayısı da hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Boyutların Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyutlar	Güvenirlik Katsayıları	
	Cronbach Alpha Katsayısının (α)	McDonald Omega Katsayısı (ω)
Çokkültürlü Duygusal İfade	0,79	0,79
Çokkültürlü Tutum	0,82	0,83
Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek	0,69	0,65
Çokkültürlü Empati Farkındalığı	0,79	0,79

Tablo 5'in analizi sonucunda, farklı alt boyutlar için McDonald Omega katsayılarının 0,79, 0,83, 0,65 ve 0,79 olarak hesaplandığı görülmektedir. Ayrıca, dört alt boyutun Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,79, 0,82, 0,69 ve 0,79 olarak belirlenmiştir. Büyüköztürk (2012) tarafından belirtilen, güvenilirlik katsayısının 0.70 ve üzerinde olması gerekliliği dikkate alındığında, bu sonuçlar ölçeğin yeterli güvenilirlik seviyesine ulaştığını göstermektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının çeşitli duygusal durumları kapsayan çokkültürlü empati düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen, dört alt boyutlu ve on altı maddeden oluşan Okul Öncesi Öğretmen Adayları için Çokkültürlü Empati Ölçeğinin Türkçeye ve Türkiye'nin kültürel yapısına uyarlama sürecini ele almaktadır. Araştırma, ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini içermekte ve elde edilen sonuçlar detaylı olarak değerlendirilmiştir.

Ölçme aracının geçerliliğini belirlemek için yapılan ilk adım, ölçeğin alt boyutlarından elde edilen toplam puan ile madde puanları arasındaki ilişkinin Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kullanılarak incelenmesidir. Korelasyon analizi sonuçları, tüm maddeler için korelasyon katsayılarının 0,40'ın üzerinde olduğunu göstermiş, bu da maddelerin yüksek ayırt ediciliğe sahip olduğunu işaret etmektedir. Ayrıca, ölçeğin yapısal geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin alt yapısını oluşturan faktörler arasındaki ilişkilerin ve bu faktörlerin ölçek maddeleri ile olan bağlantılarının doğrulanmasında etkili bir yöntem olarak ön plana çıkmaktadır.

Uygulanan Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, Okul Öncesi Öğretmen Adayları İçin Çokkültürlü Empati Ölçeğinin dört alt boyutu için çeşitli faktör yük değerleri ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve geçerliliğini değerlendirmede önemlidir. Çokkültürlü Duygusal İfade alt boyutunda elde edilen faktör yük değerleri, 0,51 ile 0,62 arasında değişmektedir. Bu değerler, bu alt boyutun maddelerinin, ölçeğin bu yönünü temsil etmede orta derecede uygun olduğunu gösterir. Çokkültürlü Tutum alt boyutu için elde edilen faktör yükleri, 0,53 ile 0,68 arasındadır. Bu boyutta yüksek faktör yük değerleri, maddelerin ilgili faktörle iyi bir ilişki içerisinde olduğunu ve alt boyutun güçlü bir yapısal geçerliliğe sahip olduğunu gösterir. Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek alt boyutundaki faktör yükleri, 0,40 ile 0,51 arasında değişir. Bu değerler, alt boyutun ölçeğin temsil ettiği kavramsal yapıya uyumunu en düşük seviyede gösterse de yeterli sınırın alt sınırında yer aldığı için dikkatle değerlendirilmelidir. Çokkültürlü Empati Farkındalığı alt boyutu için faktör yük değerleri ise 0,60 ile 0,72 arasında, yani tüm alt boyutlar arasında en yüksek değerlere sahiptir. Bu, maddelerin bu boyutu çok iyi temsil ettiğini ve yüksek yapısal geçerliliğe sahip olduğunu gösterir. Bu bulgulara göre, ölçeğin her bir maddesinin faktör yük değerleri kabul edilebilir seviyede olduğu sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca, uyum iyiliği indeksleri üzerinden yapılan değerlendirmede, altı farklı uyum indeksinin tümünün uygun aralıklarda olduğu görülmüştür. Bu uyum değerleri dikkate alındığında, ölçeğin orijinal dört boyutlu yapısının doğrulanmış olduğu sonucuna varılmıştır.

Ölçeğin güvenilirlik analizinde, Cronbach Alpha katsayısının yanı sıra faktör yükleri ve özgül varyanslar temel alınarak McDonald Omega (ω) değeri de hesaplanmıştır. Dört alt boyut için yapılan hesaplamalarda, Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla 0,79, 0,82, 0,69 ve 0,79 olarak bulunurken; Omega katsayıları ise sırasıyla 0,79, 0,83, 0,65 ve 0,79 olarak tespit edilmiştir. Dört alt boyutta da Cronbach Alpha ve Omega katsayısı değerlerinin birbirine yakın olduğu ve değerlerden ikisinin 0.70 eşik değerine çok yakın olduğu, diğer

değerlerin ise 0,70'in üzerinde olduğu gözlemlenmektedir. İç tutarlılık hesaplanırken kabul edilebilir değer 0.70 ve üzeri bir değer olması beklenirken (Nunnally & Bernstein, 1994) Wim ve diğerleri (2008) iç tutarlılık katsayısı için 0.60-0.80 aralığının da kabul edilebilir bir değer olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Pallant (2020), iç tutarlılık için alfa değerinin 0,6'nın üzerinde olmasının yüksek güvenilirlik ve kabul edilebilir indeks olarak değerlendirilebileceğini vurgulamaktadır. Araştırma sürecinde uygulanan analiz ve adımlar ve uyarlamaya yönelik araştırmacılarca sürdürülen bilimsel lens göz önünde bulundurulduğunda, uyarlanan ölçme aracının güvenilir olduğu söylenebilir.

Ölçek uyarlama; sistematik adımların izlendiği kültürel uyarlama ve tercüme işlemlerinin bir arada yapıldığı bilimsel bir süreçtir ve bilimsel bir lens ile ele alınması gerekmektedir. Her bilimsel araştırmada olabileceği gibi bu araştırmada da bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Bunların başında farklı bir kültürde geliştirilen ölçeğin hedef kültüre uyarlanırken ifadelerin kültüre uygunluğu ve tercümenin anlaşılabilirliğinde yaşanan zorluklardır. Uyarlama araştırmaları başka bir kültürde geliştirildiği için uyarlanan kültürde aynı sonuçları doğurmayabilir. Bundan dolayı hem geçerli sonuçlar elde etmek hem de araştırmacının amacına ulaşması için daha büyük ve farklı özellikler gösteren örneklem gruplarında test edilmemesi bir sınırlılık oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın sonuçları ve uyarlama sürecinde elde edilen informal gözlem ve deneyimler sonucunda araştırmacılar uygulayıcılara ve bu konuda çalışmalar yapmayı düşünenlere çeşitli önerilerde bulunmaktadır. Çokkültürlü empati ölçeği uyarlama çalışmasının katılımcı grubunu, araştırmacıların ulaşabildiği birkaç farklı üniversiteden okul öncesi öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak katılımcılar seçilirken özel üniversitelerden ve göç alan farklı bölgelerdeki okul öncesi üniversite öğrencilerinin katılımıyla da gerçekleştirilmesi önemlidir. Bundan dolayı yapılacak yeni çalışmaların bu çeşitliliği daha çok ön plana çıkarması daha etkili sonuçlar doğurabilecektir. Çokkültürlülük ve çokkültürlü empati göçün yoğun yaşandığı ülkemiz için farklı değişkenler de kullanılarak araştırmalar yapılması bu konuda yaşanan literatür eksikliğini giderecektir. Ayrıca uyarlanan bu ölçek ile üniversitelerin çokkültürlülüğe yönelik bir fotoğrafı çekilebilir. Çünkü üniversiteler çokkültürlülüğün daha belirgin yaşandığı bir merkez olduğu için okul öncesi bölümü üniversite öğrencilerine yönelik boylamsal çalışmaların yürütülmesi ile üniversitelerin çokkültürlülük ve çokkültürlü empati gibi farklılıkları ne düzeyde ön plana çıkardığı veya ne kadar etkilediği gün yüzüne çıkarılabilir.

Yazarların Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmacıların katkısı eşit düzeydedir.

Etik Kurul Kararı: Bu araştırma Siirt Üniversitesi Etik Kurulu'nun 07.12.2022 tarihinde aldığı 3788 sayılı karar ile etik yönden uygun bulunmuştur.

Çatışma beyanı: Araştırmacılar ve/veya diğer kurumlar arasında bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve teşekkür: Bu araştırmanın herhangi bir aşamasında bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Kaynaklar

- Acar, E. A., & Çetin, H. (2017). Improving preschool teachers' attitude towards the persona doll approach and determining the effectiveness of persona doll training procedures. *International Journal of Progressive Education*, 13(1), 96–118.
- Akçaoğlu, M. Ö., & Arsal, Z. (2018). Çokkültürlü yeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 261–270. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.378585>
- Akkaya, V. (2017). *Hemşirelerde empati, empati becerileri ve motivasyon ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.
- APA. (2002). Guidelines on multicultural education, training, research, practice, and organizational change for psychologists. *The American Psychologist*, 58(5), 377-402. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.58.5.377>
- Aslan, S., & Aybek, B. (2019). *Uygulama örnekleriyle çokkültürlü eğitim ve değerler eğitimi*. Anı Yayıncılık.
- Banks, J. (2013). *Çokkültürlü eğitime giriş* (Çev. H. Aydın). Anı Yayıncılık.
- Banks, J. A. (2004). Multicultural education: Historical development, dimensions, and practice. In J. A. Banks (Ed.), *Handbook of research on multicultural education* (pp.3–30). Jossey-Bass.

- Banks, J., & Banks, C. A. M. (2019). *Multicultural education: Issues and perspectives*: John Wiley & Sons.
- Bartelo, K. A. (2014). *Prekindergarten teachers' multicultural knowledge, skills, and classroom environment* [Unpublished doctoral dissertation]. Walden University.
- Başarır, F. (2012). *Öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime ilişkin görüşlerinin ve öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesi (Erciyes Üniversitesi örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Başbay, A., & Kağnıcı, D. Y. (2011). Çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 199-212.
- Bekir, H., & Bayraktar, V. (2018). *Okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlülük algıları*. Paper presented at the International Conference on Multidisciplinary Sciences (İCOMUS) 15-16 December 2018, İstanbul.
- Bektaş, Ö. Ş. (2022). *Öğretmenlerin çokkültürlü eğitim algıları ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Borsa, J. C., Damásio, B. F., & Bandeira, D. R. (2012). Adaptação e Validação de Instrumentos Psicológicos entre Culturas: Algumas Considerações [Cross-cultural adaptation and validation of psychological instruments: Some considerations]. *Paidéia*, 22(53), 423-432. <https://doi.org/10.1590/S0103-863X2012000300014>
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research* (2nd Ed.). Guilford Publications.
- Browne, M.W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In: Bollen, K.A., & Long, J.S. (Eds.), *Testing structural equation models* (pp.136-162). Sage.
- Bryman, A., & Cramer, D. (2002). *Quantitative data analysis with SPSS release 10 for Windows: A guide for social scientists*. Routledge.
- Bulut, M., & Sarıçam, H. (2016). Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarında çokkültürlü kişiliğin çokkültürlü eğitim tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Kırkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 295-322.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (17. baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Choi, J. (2022). A study of the development and validation of the Multicultural Empathy Scale for Pre-Service Early Childhood Teacher. *OMNES: The Journal of Multicultural Society*, 12(2), 69-89. <https://doi.org/10.14431/omnes.2022.07.12.2.69>
- Cırık, İ. (2008). Çokkültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 24-40.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd Ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Convertino, C., Levinson, B. A., & González, N. (2013). Culture, teaching, and learning. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Multicultural education: Issues and perspectives* (8th ed., pp. 25-41). Wiley.
- Coster, W. J., & Mancini, M. C. (2015). Recommendations for translation and cross-cultural adaptation of instruments for occupational therapy research and practice. *Revista de Terapia Ocupacional da Universidade de São Paulo*, 26(1), 50-57. <https://doi.org/10.11606/issn.2238-6149.v26i1p50-57>
- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Holt, Rinehart and Winston.
- Demirdağ, S. (2020). *Öğrenci çeşitliliği ve çokkültürlü eğitim*. Nobel Yayınları.
- Durşen Ünal, S. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin çok kültürlü yeterlik algıları ve kişilik özelliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Erkut, S. (2010). Developing multiple language versions of instruments for intercultural research. *Child Development Perspectives*, 4(1), 19-24. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2009.00111.x>
- Esin, M. N. (2014). Veri toplama yöntem ve araçları & veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerliği. S. Erdoğan, N. Nahcivan ve M. N. Esin (Ed.), *Hemşirelikte araştırma: Süreç, uygulama ve kritik içinde* (s.169-192). Nobel Tıp Kitabevleri.
- Gay, G. (1994). *A synthesis of scholarship in multicultural education*. National Center for Research on Education and Learning; U.S. Department of Education, Office of Educational Research and Improvement, Educational Resources Information Center.
- Gay, G. (2014). *Kültürel değerlere duyarlı eğitim. Teori, araştırma ve uygulama* (Çev. H. Aydın). Anı Yayıncılık.
- Hong, S. Y. (2021). Analysis of domestic research trends on empathy research of nursing students. *Humanities and Social Sciences*, 11(5), 369-384. <https://doi.org/10.22143/HSS21.11.5.27>
- Hooper, D., & Coughlan, J. Mullen, MR (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. <https://doi.org/10.21427/D7CF7R>
- Jesus, L. M. T., & Valente, A. R. (2016). *Cross-cultural adaptation of health assessment instruments*. Universidade de Aveiro. <http://sweet.ua.pt/lmtj/lmtj/jesusValente2016.pdf>

- Kaya, İ., & Aydın, H. (2014). *Çoğulculuk, çokkültürlülük ve çokdilli eğitim*. Anı Yayıncılık.
- Kervan, S. (2017). *Öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik tutumları ile epistemolojik inançları ve öğretim yaklaşımları arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış doktora tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Kılınc, F. E., Karayel, F., & Koyuncu, M. (2018). Türk ve Suriyeli çocukların göç kavramına ilişkin metaforlarının belirlenmesi *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18, 37-54. <https://doi.org/10.21560/spcd.v18i39974.441670>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Publications.
- Lin, M., Lake, V. E., & Rice, D. (2008). Teaching anti-bias curriculum in teacher education programs: What and how? *Teacher Education Quarterly*, 35(2), 187-200.
- Lucke, J. F. (2005). The α and the ω of congeneric test theory: An extension of reliability and internal consistency to heterogeneous tests. *Applied Psychological Measurement*, 29(1), 65-81. <https://doi.org/10.1177/0146621604270882>
- Nguyen, A.-M. D., & Benet-Martínez, V. (2013). Biculturalism and adjustment: A meta-analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44(1), 122-159. <https://doi.org/10.1177/0022022111435097>
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Onur Sezer, G., & Bağçeli Kahraman, P. (2017). Sınıf ve okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime yönelik tutumları ile kültürlerarası duyarlılıkları arasındaki ilişki: Uludağ Üniversitesi örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 550-560. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.336742>
- Ortloff, D. H. (2011). Moving the borders: Multiculturalism and global citizenship in the German social studies classroom. *Educational Research*, 53(2), 137-149. <https://doi.org/10.1080/00131881.2011.572362>
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using IBM SPSS*. Routledge.
- Papasotiri, G., & Saiti, T. (2021). Multicultural classroom: Designing activities with Roma children. *European Journal of Education Studies*, 8(5), 1-14. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i5.3761>
- Parekh, B. (2002). *Çokkültürlülüğü yeniden düşünmek, kültürel çeşitlilik ve siyasi teori* (Çev. B. Tanrıseven). Phoenix.
- Polat, İ., & Kılıç, E. (2013). Türkiye'de çokkültürlü eğitim ve çokkültürlü eğitimde öğretmen yeterlilikleri. *Yüzcü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 352-372.
- Portera, A. (2008). Intercultural education in Europe: epistemological and semantic aspects. *Intercultural Education*, 19(6), 481-491. <https://doi.org/10.1080/14675980802568277>
- Ramsey, P. G. (2018). *Çeşitliliklerin olduğu bir dünyada öğrenme ve öğretim çocuklar için çokkültürlü eğitim* (Çev. T. G. Yıldız). Anı Yayıncılık.
- Rengi, Ö., & Polat, S. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık algıları ve kültürlerarası duyarlılıkları. *Journal of World of Turks*, 6(3), 85-102.
- Rogers, C. R. (1983). Empatik olmak, değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 16(1), 103-124. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000929
- Ruales, S. T. P., Agirdag, O., & Van Petegem, W. (2020). Development and validation of the multicultural sensitivity scale for pre-service teachers. *Multicultural Education Review*, 12(3), 177-194. <https://doi.org/10.1080/2005615X.2020.1783813>
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Anı Yayıncılık.
- Silva, D. (2022). Pre-service teachers' understanding of culture in multicultural education: A qualitative content analysis. *Teaching and Teacher Education*, 110, 103580. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103580>
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (5th ed., pp. 481-498). Pearson.
- White, S. J. (1997). Empathy: a literature review and concept analysis. *Journal of Clinical Nursing*, 6(4), 253-257.
- Wim, J., Katrien, W., Patrick, D. P., & Patrick, V. K. (2008). *Marketing research with SPSS* (pp. 274-275). Prentice Hall/Pearson Education.
- Yazıcı, S., Başol, G., & Toprak, G. (2009). Öğretmenlerin çokkültürlü eğitim tutumları: bir güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(37), 229-242.
- Yurduğül, H. (2006). Paralel, eşdeğer ve konjenerik ölçmelerde güvenilirlik katsayılarının karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 15- 37. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000127

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Individuals in society have expectations and beliefs that they adhere to in fulfilling their responsibilities and roles. In the light of these beliefs and expectations, relationships are built, cooperation and mutual respect are ensured. Such societies are based on empathy. Empathy can be defined as understanding and communicating the emotions and psychological states of others as if they were your own (Hong, 2021). While empathy is seen as an important factor in modern societies, it is more vital in the field of early childhood education, which requires care and education. Societies have gained a multicultural structure due to reasons such as rapid transportation, technology and migration. Especially in recent years, developments in the political and technological fields have led to an increase in cultural differences in societies, which has brought the concept of multiculturalism (Bektaş, 2022). The concept of multiculturalism that emerged in society is frequently expressed in education as well as in social life. With the increase in multicultural families in early childhood education, the number of multicultural children in kindergartens and preschools is rapidly increasing. In this context, teachers who will work in schools with a multicultural pattern should have the knowledge, skills and equipment to work with children with different cultures and characteristics in their classrooms. Therefore, teachers' having effective and appropriate communication and empathy skills with children with multicultural characteristics in the teacher training process will facilitate the teaching process of teachers who will work with children with these cultural characteristics in the field (Kaya & Aydın, 2014). In this respect, teachers' having multicultural empathy skills as well as having positive attitudes and perceptions towards multicultural education have an important impact on the education of children. For this reason, it is necessary to determine the multicultural empathy levels of pre-service preschool teachers. However, when the studies conducted in Turkey in the context of preschool/early childhood were examined, no scale developed or adapted to determine the levels of multiculturalism, multicultural education and multicultural empathy was found. Based on the stated needs, this study aims to adapt the scale (A Study of the Development and Validation of the Multicultural Empathy Scale for Pre-Service Early Childhood Teacher) developed by Choi (2022) to the Turkish culture and to examine the psychometric properties of it.

Method

The data of the study were collected in the 2022-2023 academic year. The study group of the research consisted of 362 pre-service preschool teachers in Türkiye. The Multicultural Empathy Scale for Preservice Preschool Teachers (MEAS) developed by Choi (2022) consists of four dimensions: multicultural emotional expression, multicultural attitude, embracing multicultural differences, and multicultural empathy awareness and 16 items in total. A 5-point Likert rating was used in the scale. In order to ensure the linguistic validity of the Turkish form of the scale, back translation technique was applied and expert opinions were consulted.

Findings, Discussion and Results

In this study, the Multicultural Empathy Scale for Preservice Preschool Teachers (MEAS) developed by Choi (2022) was adapted to Turkish and Turkish culture and the psychometric properties of the scale were examined. Firstly; in order to determine the validity of the measurement tool, the relationship between the item score and the total score obtained from the sub-dimension of the scale was examined with Pearson product-moment correlation coefficient and it was seen that all items were above 0.40. In this case, it is possible to say that the items are very good discriminators. In addition, the validity of the scale was determined by construct validity and Confirmatory Factor Analysis (CFA) method was applied. As a result of the CFA, the factor loadings of the scale were as follows: 0.62 to 0.51 in Multicultural Emotional Expression sub-dimension; 0.68 to 0.53 in Multicultural Attitude sub-dimension; 0.40 to 0.51 in Embracing Multicultural Differences sub-dimension; 0.72 to 0.60 in Multicultural Empathy Awareness sub-dimension. In addition, when the goodness of fit indices were examined, it was found that all six fit indices were within the acceptable range. In the light of the fit values obtained, it was concluded that the four-dimensional structure of the original scale was confirmed.

In the calculation of the reliability coefficient of the scale, in addition to Cronbach Alpha coefficient, McDonald Omega (ω) obtained by using factor loading values and specific variances was also calculated. The Cronbach Alpha coefficient calculated for the four sub-dimensions is 0.79, 0.82, 0.69 and 0.79, respectively, while the Omega coefficient is 0.79, 0.83, 0.65 and 0.79. It is seen that Cronbach Alpha and Omega coefficient values are close to each other in all four sub-dimensions and two of the values are very close to the threshold value of 0.70; the other values are above 0.70. In this case, it can be said that the measurement tool is reliable. These results show that the scale is a valid and reliable measurement tool that can be used to determine the multicultural empathy levels of pre-service preschool teachers.

EK1. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Nurullah DÜZEN, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Siirt, Türkiye, e-posta: nurullah.duzen@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3616-2218>

Barzan BATUK, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Siirt, Türkiye, e-posta: barzanbtk@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1393-2814>

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeği toplam 16 madde ve 4 alt ölçekten (Çokkültürlü Duygusal İfade, Çokkültürlü Tutum, Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek ve Çokkültürlü Empati Farkındalığı) oluşan, toplam puan bağlamında okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeylerini ölçen geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracıdır. Ölçekte bulunan her madde 1'den 5'e doğru derecelendirilmekte ve bir maddeden alınan en düşük puan 1(Kesinlikle Katılmıyorum) iken ek yüksek puan ise 5 (Tamamen Katılıyorum)'tir. Ölçekte ters puanlanan herhangi bir madde bulunmamaktadır.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeğinin alt ölçekleri ve alt ölçeklerde yer alan maddeler aşağıda verilmiştir:

- Çokkültürlü Duygusal İfade alt ölçeği maddeleri: 1, 2, 3, 4, 5
- Çokkültürlü Tutum alt ölçeği maddeleri: 6, 7, 8, 9
- Çokkültürlü Farklılıkları Benimsemek alt ölçeği maddeleri: 10, 11, 12, 13
- Çokkültürlü Empati Farkındalığı alt ölçeği maddeleri: 14, 15, 16

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeğinin tüm maddelerinden alınan yüksek puanlar okul öncesi öğretmeni adayının çokkültürlü empati düzeyinin yüksek, alınan düşük puanlar ise okul öncesi öğretmeni adayının çokkültürlü empati düzeyinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte alt ölçeklerden alınan puanların yüksekliği ilgili alt ölçekteki çokkültürlü empati düzeyinin yüksekliğini alınan puanların düşüklüğü ise ilgili alt ölçekteki çokkültürlü empati düzeyinin düşüklüğünü ifade etmektedir.

Bu makaleyi aşağıda gösterildiği gibi referans göstermek şartı ile ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin almaksızın ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek ile ilgili soru ya da ölçek hakkında bilgi almak isterseniz ölçeği geliştiren araştırmacılarla iletişime geçebilirsiniz.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Çokkültürlü Empati Ölçeği					
<p>Bu ölçek, okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeylerini ölçmek amacı ile hazırlanmış ve ölçekten elde edilen sonuçlar okul öncesi öğretmen adaylarının çokkültürlü empati düzeyini belirlemek üzere kullanılmaktadır. Ölçekte 16 adet çokkültürlü empatiye ilişkin ifade bulunmaktadır. Çokkültürlü empatiye ilişkin ifadeleri en düşük puan olan 1'den (Kesinlikle Katılmıyorum), en yüksek puan olan 5'e (Tamamen Katılıyorum) kadar puanlamanız beklenmektedir. Yanıtlarınızı çokkültürlü empatinin nasıl olmasını isteyebileceğinize göre değil, gerçekte kendi çokkültürlü empati düzeyinizi nasıl değerlendiriyorsanız ona göre yanıtlar vermeniz araştırma için büyük önem taşımaktadır.</p>					
Ölçek Maddeleri	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2	3	4	5 Tamamen Katılıyorum
1-İnsanların çokkültürlülük hakkında ötekileştirici yorumlar yapması beni rahatsız eder.					
2- Çokkültürlü çocuklara yönelik yapılan ayrımcılığı görmek beni üzer.					
3- Çokkültürlü bir çocuğa haksızlık edildiğinde sinirlenirim.					
4- Çokkültürlü çocukların kültürel geçmişleri hakkında sohbet ederim.					
5- Çokkültürlü çocuklara yönelik yapılan ayrımcılık beni endişelendirir.					
6- Çokkültürlü çocukların duygularını anlayabilirim.					
7- Çokkültürlü bir çocuğun bakış açısıyla düşünebilirim.					
8- Çokkültürlü bir çocuğun Türkiye'de nasıl hissettiğini anlayabilirim.					
9- Çocukların çokkültürlü olması beni rahatsız etmez.					
10- Çokkültürlü çocukların Türk kültürüne alışkın olmadığını bilirim.					
11- Çokkültürlü çocuklarla iletişimin kolay olmayacağını farkındayım.					
12- Çokkültürlü çocukların kültür ve geleneklerine saygı gösteririm.					
13- Çokkültürlü çocukların gelenek ve göreneklerinin farkındayım.					
14- Toplumun çokkültürlülüğe karşı ayrımcı yaklaşımlarının farkındayım.					
15- Medya yayın organlarının çokkültürlülüğe karşı önyargıyı beslediğinin farkındayım.					
16- İçinde yaşadığımız toplumda çokkültürlülüğe karşı zaman zaman ayrımcılık yapılır.					

NOT: Aşağıda belirtildiği gibi kaynak göstermek şartı ile ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin almaksızın ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek ile ilgili soru ya da ölçek hakkında bilgi almak isterseniz ölçeği geliştiren araştırmacılarla iletişime geçebilirsiniz.

Referans için: Düzen, N., & Batuk, B. (2025). Okul öncesi öğretmen adaylarına yönelik çokkültürlü empati ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Yaşadıkça Eğitim*, 39(1), 46-63. <https://doi.org/10.33308/26674874.2025391771>